

Uhlevitev in oskrba krškopoljskih prašičev

Milena Kovač

Reja krškopoljskega prašiča

- Vzreja plemenskega podmladka: vzrejna središča
- Hobi: za družino in prijatelje
- Tržna:
 - Ekološka reja
 - Ostalo

Posebnosti

- Zakon in pravilnik o zaščiti živali
 - Minimalni pogoji veljajo za vse reje
- Avtohtona pasma
 - Slabša produktivnost
 - Tradicionalna kakovost
 - Manjše črede
 - Lahko nekoliko bolj agresivne živali (zaščitniške svinje)
 - Skromnejše potrebe

Potrebe prašičev

- Krma – doma pridelana krma
- Voda – stalen dostop do pitne vode
- Zrak – zračen hlev
- Svetlobo – min. 40 lux, boljše nad 100
- Prostor – za počitek, gibanje
- Družba – reja v skupinah
- Zaposlitev

Krmljenje

- Prašiče je treba krmiti najmanj enkrat dnevno
- Krmljenje po volji
 - Zadnjo tretjino bregosti
 - Svinje v laktaciji
 - Rastoče živali do ~80 kg
- Restriktivno krmljenje
 - Z omejitvijo obroka
 - S slabšim obrokom ("razredčenim")
 - Voluminozna krma, korenovke ...

Voluminozna krme

- Dobro izkorišča voluminozno krmo
 - Beljakovinske komponente (stročnice, detelje, lucerna, mlada trava ...)
 - Energije manj kot 5 % za rast, svinje do 40 %
- Sveža, silirana, sušena
- Brez žit in/ali koruze ne gre
 - Otava (mlada posušena) po volji
 - Mešanica žit, krma za pitance
 - 2.5 do 3.4 kg za rast od 50 do 140 kg

Beljakovine

- Stročnice (grah, krmni bob, grašice, fižol)
- Lucerna
- Detelje
- Deteljno-travne mešanice
- Tropine iz pridelave olj
- Mleko, sirotka ...
- Potrebne esencialne aminokisliline
 - lizin, metionin, cistin, triptofan, treonin, izoleucin

Odstavljeni pujski

- Nerazvita prebavila (navajanje v sesni dobi)
- Lahko prebavljive snovi podobne mleku:
 - Mleko v prahu
 - Stranski proizvodi pri predelavi mleka
 - Toplotno obdelana žita
 - Krompirjeve beljakovine
 - Kakovostne vlaknine

Načini držanja živali

- Reja na prostem + zavetišče
 - Paša
 - Obore (50 prašičev/ha)
- Hlev (minimalni standardi brez izpustov)
 - Zaprt hlev
 - Hlev z izpusti
 - Hlev z zunanjo klimo

Prostranstva iberijskega prašiča

Življenjski prostor črne slavonske od blizu

... od daleč

Sreča pozimi

Paša prašičev

- Velike, redko naseljene površine: do 1 prašič/ha
- Poznamo:
 - Španija, Portugalska, Hrvaška ...
 - Nemčija, Avstrija ...
- Krmljenje
 - Paša pomemben vir krme
 - Dokrmljevanje
- Zatočišča

Nevarnosti na paši

- Večja možnost okužb
 - Kužne bolezni
 - Paraziti
- Večje izgube
- Slabši pregled
- Stik z divjimi prašiči ...
- Degradacija tal (sledí)

Paša II

Paša III

Obore ali čredinke

- Do 50 prašičev/ha
- Večje ograjene površine
- Krmljenje
 - Zagotoviti kompletni dnevni obrok
 - Kmalu brez paše
- Zatočišča

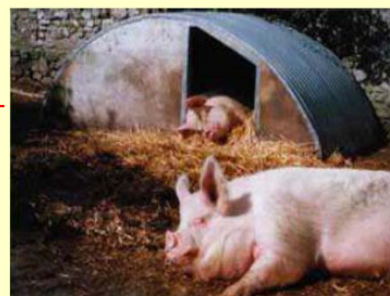
Nevarnosti na paši

- Večja možnost okužb
 - Kužne bolezni
 - Paraziti
- Večje izgube
- Slabši pregled
- Degradacija tal

Zatočišča

- Preproste lope
 - Zemljanke
 - Igluji
-
- Pomemben tudi rejec:
 - Oskrba
 - Pregled
 - Preventiva

Hlev

- Zaščita živali pred
 - vremenskimi nepravilnostmi
 - sovražniki
 - pobegom, izgubo ...
- Biovarnostni ukrepi
- Olajšano delo
 - lažja oskrba
 - lažja kontrola

Uhlevitev

- Reja v skupini
 - Pujski, tekači, pitanci
 - Svinje
- Individualna uhlevitev:
 - Merjasci
 - Svinje
 - v prasilišču
 - tudi od odstavitve do 28. dni po pripustu

Pujski pri svinji

- Gnezdo
 - Čisto
 - Suho (+nastlano)
 - Udobno
 - Toplo
 - Polna tla ali prekrito z blazino
 - Ločeno od svinje
- Maksimalna širina rež: 11 mm
- Minimalna širina rešetk: 50 mm

Prasitveni boks – prosta svinja

Zaščita proti poleganju pujskov

Skupinska uhlevitev svinj

Izpust v prasitvenem kotcu

Gnezdo – prostor za pujske

Odstavljene svinje

- Odstavljene svinje
 - ? Več svinj hkrati in skupaj
 - Skupinsko (ohranimo skupino)
 - Zaporedna individualna stojišča
 - Dostopnost merjasca za vasovanje
 - Nadzorovan pripust

Breje svinje

- Individualno izjemoma
- Praviloma skupinsko

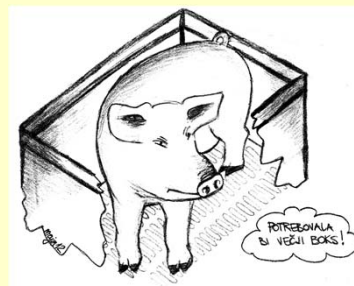

Breje svinje - individualno

- Kdaj?
 - Majhne črede (manj kot 10 svinj)
 - Od odstavitve do 28. dan po pripustu
 - Agresivne, poškodovane ...
- Zahteve:
 - Se mora obračati v kotcu
 - Mora imeti stik z drugimi prašiči

Premajhen boks

- Moteno:
 - Obračanje
 - Uleganje
 - Vstajanje

Breje svinje - skupinsko

- Kdaj?
 - Najmanj od 28. dne po pripustu do en teden pred prasiatvijo
 - Lahko od odstavitve naprej
- V hlevu – minimalne zahteve
 - Mladica: 1,64 m² od tega 0,95 m² polnih tal
 - Stara svinja: 2,25 m² od tega 1,30 m² polnih tal
 - Pri polnih tleh do 15 % drenažnih odprtin
 - Majhne skupine (5-): 10 % več
 - Velike skupine (40+): lahko 10 % manj
- Izpusti, obore – nadstandard

Skupinska uhlevitev brejih svinj

- Velik prostor
- Slama
- Prepreke
- Izhodi (več)
- Svetloba

Skupinska uhlevitev brejih svinj

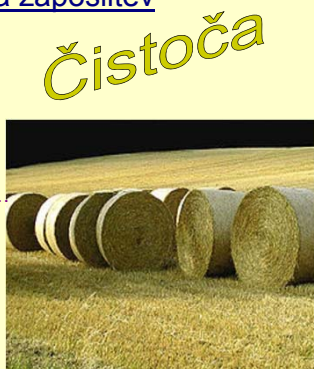

Naselitev skupin

- Združevanje
 - čim mlajše
 - izenačene živali po starosti in masi
 - ni dobro dodajati posamezne živali v skupino
 - kasneje čim manj mešamo
- Ločevanje po spolu in namenu
- Zvečer: tema, site, material za zaposlitev

Material za zaposlitev

- Slama
- Voluminozna krma
 - Sveža trava, detelja ...
 - Korenovke
 - Suha trava, detelja, lucerna ...
- Naravni materiali
 - Les
- Možnost ritja (na izpustih)

Uhlevitev tekačev

- Od odstavitve do 30 kg

Uhlevitev tekačev

- Površina
 - Do 10 kg 0.15 m²
 - Med 10 in 20 kg 0.20 m²
 - Med 20 in 30 kg 0.30 m²
- Maksimalna širina rež: 14 mm
- Minimalna širina rešetk: 80 mm
- Toplo

Pitanci

- Nad 30 kg

Pitanci

- Površina
 - Med 30 in 50 kg 0.40 m²
 - Med 50 in 85 kg 0.55 m²
 - Med 85 in 110 kg 0.65 m²
 - Nad 110 kg 1.00 m²
- Maksimalna širina rež: 18 mm
- Minimalna širina rešetk: 80 mm

Hlev z zunanjo klimo in izpusti

- Hlev še zaprt
- Blatijo na rešetkah v izpustih
- Potrebno zasenčiti izpust

Notranji del hleva za pitanje

- Naravna ventilacija
- Ležalne površine
- Krmilniki
- Voda
- Kategorije ločene
- Lahko zapremo

Boks od blizu

- Pokrov nad ležišči za uravnavanje toplote
- Blatijo zunaj

Zaključki

- Oskrba
 - Potrebno krmljenje
 - Možno vključevanje doma pridelane krme
 - Za boljši izkoristek krme krmimo v korita
- Uhlevitev
 - Odprt hlev z izpusti, oborami
 - Ločevanje kategorij prašičev